

TC
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Sosyal Güvenlik Reformu

Erken emeklilik, finansman dengesini bozan en önemli nedenlerden biridir. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na tabi emeklilerin % 62'sinin yaşı asgari emeklilik yaşı olan 58-60 yaşın altındadır.

I. NEDEN SOSYAL GÜVENLİK REFORMU?

Nüfus Yapısındaki Değişim

Mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin mali açıdan uzun dönemde sürdürülebilir olup olmadığını belirleyen en önemli değişkenlerden biri, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımıdır.

Türkiye şu anda genç bir nüfus yapısına sahiptir.

Ne var ki geleceğe ilişkin projeksiyonlar, nüfusun hızla yaşlanacağını ortaya koymaktadır. Nüfusun hızla yaşlanması sosyal güvenlik sisteminin bir yandan gelirlerinin azalması diğer yandan da giderlerinin artması sonucunu doğuracaktır.

Finansmanla İlgili Sorunlar

Erken Emeklilik

Erken emeklilik, finansman dengesini bozan en önemli nedenlerden biridir. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'na tabi emeklilerin % 62'sinin yaşı asgari emeklilik yaşı olan 58-60 yaşın altındadır.

Sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi için 4 sigortalının bir emekliyi finanse etmesi gerekirken, bu oran ülkemizde 1,9'dur. OECD ülkeleri arasındaki karşılaştırmalara göre, ülkemiz en uzun süre emekli maaşı ödeyen ülkeler arasında yer almaktadır.

Prime Esas Kazançların Düşük Gösterilmesi

Özellikle SSK kapsamındaki zorunlu sigortalıların yaklaşık % 60'ı asgari ücret ve asgari ücrete yakın prime esas kazanç üzerinden prim ödemektedir.

Asgari ücretle çalışan sigortalı sayısının bu orandan çok daha az olduğu bilinmektedir.

Prime esas kazançların olduğundan daha düşük bildirilmesi, Kurumun prim gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.

Kayıtdışı İstihdamın Yüksekliği

Ülkemizde kayıtdışı istihdam oranı yüksek olup bu, kurum prim gelirlerinin azalmasına neden olduğu gibi insanların sosyal güvenlik hakkından da yoksun kalmasına neden olmaktadır.

TÜİK verilerine göre ülkemizde en son kayıt dışı istihdam oranı % 46.9.

Prim Tahsilat Oranının Düşüklüğü

Ülkemizde tahakkuk ettirilen primlerin tahsil edilme oranının düşük olup bu durum Kurum prim gelirlerinin de düşük kalmasına neden olmaktadır.

Aylık Bağlama Oranının Yüksek Olması

Aylık bağlama oranı; sigortalının hizmet süresine bağlı olarak değişen ve ortalama prime esas kazancının her yıl için ne kadarının bağlanacak aylığa yansılacağını gösterir orandır.

Mevcut durumda, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'nda çalışma süresi arttıkça, azalan aylık bağlama oranı sistemi uygulanmaktadır.

Bu uygulama vatandaşlarımızı genç yaşta emekliliğe teşvik etmektedir. Çünkü, 25 yıldan fazla çalışmaların emekli aylığına etkisi çok düşük tutulmuştur.

Buna rağmen, ülkemizdeki aylık bağlama oranı dünya ortalamasının oldukça üzerindedir. Yıllık oran ülkemizde ortalama % 2.6 civarındadır ki, OECD ülkeleri içerisinde uygulanan en yüksek oranı teşkil etmektedir.

Kurum prim gelirlerinin durumu, insanların sosyal güvenlik hakkından yoksun kalmalarını veya yeterince yararlanamamalarını doğrudan etkilemektedir.

Prim Ödeme Gün Sayısının Düşük Olması

1999 yılına kadar SSK'lılar için yaşlılık sigortasında aranan asgari 5000 gün olan prim ödeme gün sayısı, 4447 sayılı Yasayla 7000 güne çıkarılmıştır.

Bağ-Kur ve Emekli Sandığı açısından sözkonusu prim ödeme gün sayısı ise halen 9000 gün olarak uygulanmaktadır.

Ancak, Dünyadaki örnekler bakıldığında, bu sürelerin çok üzerinde prim ödeme gün sayılarının olduğu görülmektedir.

Örneğin; İtalya, Avusturya, Portekiz ve Norveç'te 14.400 gün, İspanya'da 12.600, İngiltere'de ise 14-16 bin gündür.

Sosyal Güvenlik Hak ve Yükümlülükleri Arasında Norm Birliğinin Bulunmaması

Ülkemizde;

- Hizmet aktiyle çalışanlar 506,
- Kendi nam ve hesabına çalışanlar 1479,
- Devlet memuru olarak çalışanlar 5434,
- Tarımda hizmet aktiyle çalışanlar 2925,
- Tarımda kendi nam ve hesabına çalışanlar 2926 ,

sayılı Kanunlara tabi olmak üzere, sigortalılar 5 ayrı yasa ile ilgilendirilmektedirler.

Ayrıca, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesindeki sandıklara tabi olanlar da kendi vakıf senetlerine göre sosyal güvenliklerini sağlamaktadırlar.

Bu şekilde farklı sosyal güvenlik kanunlarına tabi olarak çalışanların hak ve yükümlülükleri arasında norm ve standart birliği bulunmamaktadır

*Prim ödeme gün sayısı;
İtalya, Avusturya,
Portekiz ve Norveç'te
14.400 gün, İspanya'da
12.600, İngiltere'de ise
14-16 bin gündür.*

II. SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNUN UNSURLARI

Sosyal güvenlik reformu dört ana unsurdan oluşmaktadır.

- Birinci unsur; yeni kurumsal yapının oluşturulmasıdır.
5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur tek çatı altında birleştirildi.
- İkinci unsur; sigorta hak ve yükümlülüklerinin eşitlendiği, mali olarak sürdürülebilir tek bir emeklilik sigortası sisteminin kurulmasıdır.
- Üçüncü unsur; nüfusun tamamına eşit, kolay ulaşılabilir ve kaliteli sağlık hizmeti sunumunu hedefleyen genel sağlık sigortası sisteminin oluşturulmasıdır.
- Dördüncü unsur ise, dağınık bir halde yürütülen sosyal yardımların merkezi olarak izlenebildiği, objektif yararlanma ölçütlerine dayalı bir sosyal yardımlar sisteminin oluşturulması ve halen farklı kurum ve kuruluşlarca yürütülmekte olan primsiz ödemelerin toplulaştırılmasıdır.

Bu amaçla teşkilatlanma içinde Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü oluşturuldu.

III. REFORM SÜRECİ VE GELİNEREN AŞAMA

- Kasım 2002'de 58. Hükümetin açıkladığı "Acil Eylem Planı" çerçevesinde sosyal güvenlik reformu çalışmalarına başlanılmıştır. Buna bağlı olarak 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 16.06.2006 tarihli 26200 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı.
- Kanununun 21 maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.
- İptal Kararı 20/12/2006 tarihinde yapılan Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu toplantısında değerlendirilmiş ve reform sürecinin devamı konusunda görüş birliğine varılmıştır.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur tek çatı altında birleştirdi.

Sosyal taraflardan gelen öneri sayısı 179'a ulaşmıştır. Detaylı olarak değerlendirilen bu önerilerden 110'u tasarıya yansıtılmıştır. Ekonomik ve Sosyal Konsey kapsamında ise toplam 81 öneri gelmiş ve bu önerilerin de 45'i tasarıda yer aldı.

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı, değişik üniversitelerin öğretim üyelerinin katılımı ile 19-20 Ocak 2007 tarihlerinde yapılan toplantıda değerlendirildi.
- Anayasa Mahkemesi kararından sonra Sosyal Güvenlik Reformu alanında yapılması düşünülen düzenlemeler 17 Mayıs 2007 tarihinde yayınlanan "Sosyal Güvenlik Reform Önerisi" kitabı ile kamuoyunun ve sosyal tarafların değerlendirilmesine sunuldu.
- Sosyal taraflardan gelen öneri sayısı 179'a ulaştı. Detaylı olarak değerlendirilen bu önerilerden 110'u tasarıya yansıtıldı. Ekonomik ve Sosyal Konsey kapsamında ise toplam 81 öneri geldi ve bu önerilerin de 45'i tasarıda yer aldı.
- Yürütülen çalışmalar sonucunda 5510 sayılı Kanunda yapılacak değişikliklere ilişkin olarak Kanun Tasarısı oluşturuldu ve Başbakanlığa sevk edildi.
- Kanunun yürürlük tarihi en son 5724 sayılı Kanunla 01.06.2008'e ertelendi.
- TBMM Plan ve Bütçe Komisyonundan geçen Tasarı Genel Kurul'a sunulacak aşamaya geldi.

IV. REFORMUN AMACI

- Sigorta hak ve yükümlülükleri bakımından norm ve standart birliğini sağlamak,
 - Tüm vatandaşlarımıza eşit ve adil hizmet sunulmasını sağlayacak genel sağlık sigortası rejimini oluşturmak,
 - Yoksulluğa karşı daha etkin koruma sağlamak,
- suretiyle adil, kolay erişilebilir mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemine ulaşabilmek reformun temel amaçları arasında yer almaktadır.

V. REFORMUN ANA PARAMETRELERİ

Emeklilik sisteminin temel yapısı değiştirilmeksizin, aylık bağlama oranları, emekliliğe hak kazanma yaşı, emeklilik için gerekli prim ödeme gün sayısı ve güncelleme katsayısı gibi kurallarda değişikliğe gidilmesi reformun ana parametrelerini oluşturmaktadır.

Yaş

Emeklilik yaşı 2000 yılından sonra işe başlayanlar için 4447 sayılı Kanun ile kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmişti.

5510 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile emeklilik yaşı ilk defa Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte işe başlayanlar için 58-60 olarak uygulanacak ve yaş 2036'dan itibaren emekli olacaklarda kademeli olarak 65'e yükseltilecektir.

Dünyada Emeklilik Yaşları

ÜLKE	Emeklilik Yaşı		Yaşam Beklentisi *	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Macaristan	62	62	85,0	80,8
Almanya	65	65	86,6	83,2
Japonya	65	65	88,7	85,8
ABD	67	67	87,3	83,8
Slovakya	62	62	85,1	81,1
Meksika	65	65	84,8	80,9
Polonya	60	65	85,6	81,5
Türkiye	58 (44)	60 (48)	83,0	80,0

* 2040 yılı için 65 yaşındaki bir kişinin yaşam beklentisidir.

Sigorta hak ve yükümlülükleri bakımından norm ve standart birliğini sağlamak, reformun en temel amaçlarından biridir.

Prim ödeme gün Sayısı

Mevcut durumda;

- SSK sigortalıları açısından ilk defa 2000 yılından sonra sigortalı olanlar için 7000 gün,
 - Bağ-Kur ve Emekli Sandığı açısından 9000 gün,
- prim ödeme şartı uygulanmaktadır.

5510 sayılı Kanun ile SSK'lılar açısından 7000 gün prim ödeme gün sayısı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 7100 günden başlamak üzere her yıl 100 gün artırılabacaktır.

9000 gün şartı, 2028 yılında ilk defa çalışmaya başlayacakların emekliliğinde uygulanacaktır.

Bağ-Kur ve Emekli Sandığı açısından prim ödeme gün sayısı bakımından herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır.

Aylık Bağlama Oranı

Mevcut uygulamada; SSK ve Bağ-Kur sigortalıları için ilk 10 yılın her yılı için % 3,5, sonraki 15 yılın her yılı için % 2, daha sonraki her yıl için % 1,5 olarak belirlenen aylık bağlama oranı, çalışma süresi arttıkça azalan bir seyir takip etmektedir.

Bu durum, genç yaşta emekliliği teşvik ettiği gibi, 25 yıldan sonraki çalışmaların aylığa etkisini de azaltmaktadır.

5510 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemede, her bir yıl için aylık bağlama oranı % 2 olarak uygulanmak suretiyle sigortalıların sistemde daha uzun süre kalmaları teşvik edilmektedir. Bu durum emeklilik aşamasında aylık bağlama oranlarını yükseltmektedir.

Mevcut durumda 25 yıl çalışan bir sigortalının her yıl için aylık bağlama oranı

5510 sayılı Kanun ile SSK'lılar açısından 7000 gün prim ödeme gün sayısı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 7100 günden başlamak üzere her yıl 100 gün artırılabacaktır.

ortalama % 2,6, 30 yıl için ise % 2,41 olmaktadır.

Yeni düzenlemeyle aynı sürelerde çalışan sigortalılar için ortalama % 0,6 ve % 0,41 puan bir azalma görülmekle birlikte, aylığın hesabına esas kriterlerden diğeri olan prime esas kazançların matrahının yükselmesi nedeniyle aylık miktarları da yüksek olacaktır.

Güncelleme Katsayısı

Reformun ana parametrelerinden biri olan ve prime esas kazançların güncellenmesinde kullanılan güncelleme katsayısı Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının (GH) % 30'u dikkate alınmak suretiyle yeniden belirlendi.

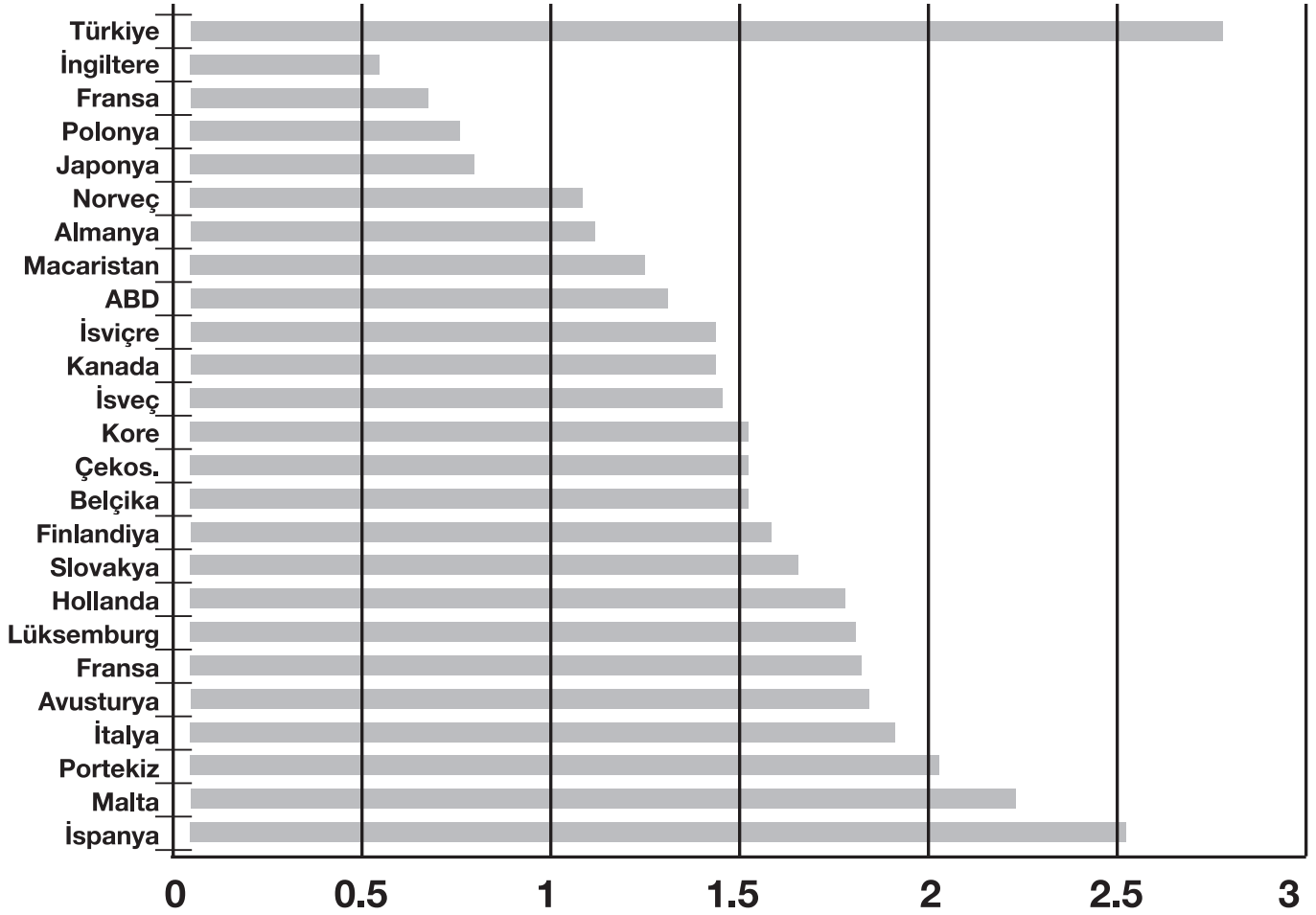
Buna göre, güncelleme katsayısı $TÜFE + \%30 GH + 1$ formülünden oluşmaktadır.

Çalışanların prime esas kazançları, kazancın ait olduğu yıl ile emeklilik talep tarihi arasında geçen yılların güncelleme katsayısı ile çarpılmak suretiyle bulunacak güncel kazançların aylık ortalamasının, aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle emekli aylığı hesaplanacaktır.

Güncelleme katsayısı belirlenirken refah payı da dikkate alındığından, aylıklarda her hangi bir kayıp meydana gelmeyecektir.

*Yeni düzenlemeyle Bağ-
Kur ve Emekli Sandığı
açısından prim ödeme
gün sayısı bakımından
herhangi bir değişiklik
bulunmamaktadır.*

OECD Ülkelerinde Aylık Bağlama Oranları

VI. EMEKLİLİK SİGORTASI YÖNÜNDEN GETİRİLEN DÜZENLEMELER

Bağ-Kur Sigortalıları Yönünden

- Kazançla orantısız prim ve emekli aylığına sebep olan basamak sistemi kaldırılarak, prime esas kazancın alt ve üst sınırı arasında olmak kaydıyla beyan usulüne göre prim ödeme öngörüldü.
- % 20 malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ve % 20 sağlık sigortası primi olmak üzere toplam % 40 olan prim oranı, tasarı ile % 33,5'e indirildi
- Köy muhtarları ile tarımsal faaliyette bulunanların gelir düzeyleri de dikkate alınmak suretiyle, Kanunun yürürlüğe girdiği yılda, günlük kazancın 15 katı tutarında, takip eden yıllarda da birer puan artırılmak ve 30 katını geçmemek üzere prim ödenerek 30 gün hizmet kazanmaları öngörüldü.
- Mevcut uygulamada bulunmamakla birlikte, kısa vadeli sigorta kolları kapsamında; geçici iş göremezlik ödeneği, doğum yapan sigortalı kadın ile sigortalı erkeğin sigortasız eşine emzirme ödeneği alma imkanı getirildi. Sürekli iş göremez duruma düşmesi halinde sigortalının kendisine, ölümü halinde de hak sahiplerine gelir bağlanması sağlanmıştır. Ayrıca cenaze ödeneği miktarı 247.43 YTL'den 608 YTL'ye yükseltildi.
- Ölüm gelir veya aylığı almakta iken evlenen eş ve kız çocuklarına evlenme yardımı yapılmazken, yeni düzenleme ile bu ödeneğin verilmesi öngörüldü.
- İlk defa sigortalı oldukları tarihte malul olanlar ile çalışma gücü kayıp oranları % 60'ın altında olanlara yaş koşulu aranmaksızın, belirli sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı ile yaşlılık sigortasından aylık bağlanması hakkı getirildi.

Çalışanların prime esas kazançları kazancın ait olduğu yıl ile emeklilik talep tarihi arasında geçen yılların güncelleme katsayısı ile çarpılmak suretiyle bulunacak güncel kazançların aylık ortalamasının, aylık bağlama oranı ile çarpılması suretiyle emekli aylığı hesaplanacaktır.

Ölüm gelir veya aylığı almakta iken evlenen eş ve kız çocuklarına evlenme yardımı yapılmazken, yeni düzenleme ile bu ödeneğin verilmesi öngörüldü.

SSK Sigortalıları Yönünden

- Ölüm gelir ve aylığı almakta iken evlenen eşlere evlenme ödeneği imkanı getirildi.
- Ana ve babalara birden fazla çocuğundan gelir ve aylık alma hakkı getirildi.
- İş göremezlik derecesi % 50'nin altında olup sürekli iş göremezlik geliri almakta iken, ölen ve ölüm nedeni, geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığına bağlı olmayanların hak sahiplerine ölüm geliri bağlanması imkanı getirildi.
- İtibari hizmet süresi uygulaması yerine getirilen fiili hizmet süresi zammı ile kapsam yeniden belirlendi. Fiili hizmet süresi zammı sürelerinin sigortalıların prim ödeme gün sayısına eklenmesi ve emeklilik yaş hadlerinden indirilmesi de öngörüldü.
- Sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölen ve ölüm nedeni, geçirdiği iş kazası veya tutulduğu meslek hastalığına bağlı olmayan sigortalıların hak sahiplerine cenaze ödeneği alma imkanı getirildi.
- Emzirme ödeneği miktarı 50 YTL'den 203 YTL'ye, cenaze ödeneği 247,43 YTL'den 608 YTL'ye yükseltildi.

Kamu Görevlileri Yönünden

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararı nedeniyle mevcut memurlar genel olarak Kanun kapsamı dışında tutularak, ilk defa memur olacaklar kapsama alındı.
- Mevcut uygulamada kamu görevlileri iş yerinde kaza geçirse bile kaza nedeni, işiyle ilgili olmadığı müddetçe vazife malullüğü aylığına hak kazanılamazken, yeni düzenleme ile işyerinde meydana gelen tüm kazalar işiyle ilgili olup olmadığına bakılmaksızın vazife malullüğü aylığı bağlanması imkanı sağlandı.
- Unvana göre aylık bağlama yerine, prime esas kazanca göre aylık bağlama sistemi getirilerek, emekli maaşı bakımından ortaya çıkan eşitsizlikler giderildi.

Bu nedenle kapsama yeni giren memurların önemli bir kesiminin emekli aylıklarında artışlar olacaktır.

- Kamu görevlilerinin prime esas kazançlarındaki tavan kaldırılarak memurlara yapılan görev aylıklarının büyük bir kısmının primlendirilmesi ve dolayısıyla daha yüksek miktarda emekli aylığı bağlanması sağlanmaktadır.
- Terörle mücadele kapsamında aylık alanların tekrar iştirakçi olarak çalışmaları halinde aylıklarının kesilmemesi sağlanmaktadır.
- Doğuştan özürlü olan ve özür derecesi en az % 40 olanlar ile göreve girişlerinde en az % 40 oranında özürlü olduklarını belgeleyenlere, 5400 gün prim ödemeleri şartıyla yaş koşulu aranmaksızın yaşlılık aylığı bağlanması, imkanı getirildi.
- Vazife malulü aylığı alanların tekrar hizmet akdi veya kendi nam ve hesabına çalışmaları halinde tercihleri doğrultusunda sosyal güvenlik destek primi veya kısa ve uzun vadeli sigorta primi kesilecektir.
- Ana ve babalara birden fazla çocuğundan gelir ve aylık alma hakkı getirildi.
- Ana ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklara yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısının bağlanması öngörüldü.

İşverenler Yönünden

- Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelere çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri için işverenlere sadece kısa vade ve genel sağlık sigortasından prim ödeme yükümlülüğü getirilerek, bunların maliyetlerinin azaltılıp, rekabet güçlerinin artırılması sağlandı.
- Asgari işçilik uygulaması bağlamında uzlaşma müessesesi getirilerek devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgari işçilik incelemesi sonucunda tespiti yapılan ve sigortalılara mal edilemeyen prim, gecikme cezası ve zammı ile idari para cezalarının Kurum ile işverenler arasında uzlaşma yoluyla çözüme kavuşturulması sağlandı.

Emzirme ödeneği miktarı 50 YTL'den 203 YTL'ye, cenaze ödeneği 246,59 YTL'den 608 YTL'ye yükseltildi.

- Aynı yardımlar prime esas kazanç matrahı dışında tutuldu.
- Mevcut uygulamada % 22 olarak uygulanan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, fiili hizmet zammı süresi kapsamındaki işyerlerinde hizmet akdi ile çalışan sigortalılar için % 20 oranına; 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1.5 puan, 180 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3 puan, eklenmek suretiyle işverenlerden kesilen prim oranında nispi düşüş sağlandı.

VII. ORTAK HUSUSLAR

Yandaki tablodan da görüleceği üzere;

- Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarında norm birliği sağlandı.
- Yaşlılık sigortasında, hizmet akdiyle çalışanlar açısından 2000 yılından sonra çalışmaya başlayanlar için öngörülen yaş hadleri 5510 sayılı Kanunla da korundu. 2036 yılından sonra emekli olacaklar için yaş hadlerinde kademeli geçiş getirildi.
- 2036 yılından itibaren yaş hadleri her yıl bir yaş artırılmak suretiyle 2048'de 65 yaş olarak uygulanacaktır.
- Prim ödeme gün sayısı yönünden; Bağ-Kur ve Emekli Sandığında uygulanan 9000 gün şartı 5510 sayılı Kanun ile korundu. Hizmet akdi ile çalışanlar açısından 2000 yılından sonra çalışmaya başlayanlar için öngörülen 7000 gün şartı, Kanunun yürürlük tarihinde ilk defa işe girenler için 7100 günden başlamak üzere her yıl 100 gün artırılmak suretiyle 2027 yılında işe giren sigortalılara 9000 gün olarak uygulanacaktır.
- Gerek yaş hadlerinde gerekse prim ödeme gün sayısında mevcut duruma göre uzun bir süreyi kapsayan geçiş süreci öngörüldü.

Unvana göre aylık bağlama yerine, prime esas kazançta göre aylık bağlama sistemi getirilerek, emekli maaşı bakımından ortaya çıkan eşitsizlikler giderildi.

AYLIĞA HAK KAZANMA KOŞULLARI

SİGORTA KOLLARI	506	1479	5434	5510
MALULLÜK	-Malul sayılma -1800 veya 5 yıl sigortalılık süresi +ortalama 180 gün prim ödeme	-Malul sayılma - 5 tam yıl prim ödeme	-Malul sayılma - 10 tam yıl hizmet -Bakıma muhtaç-5 tam yıl	-Malul sayılma - 10 yıl sigortalılık süresi +1800 gün prim ödeme - Bakıma muhtaç +1800 gün
ÖLÜM	5 yıl sigortalılık süresi + 900 gün prim ödeme	5 tam yıl prim ödeme	-10 tam yıl prim ödeme -5-10 yıl hizmet -sadece çocuklar	1800 gün
YAŞLILIK	Tam emeklilik: 58/60 yaş + 7000 gün Kısmi emeklilik: 58/60 yaş + 25 yıl sigortalılık süresi + 4500 gün	Tam emeklilik: 58/ 60 yaş + 25 yıl hizmet Kısmi emeklilik: 60/62 yaş + 15 yıl	Tam emeklilik: 58/60 yaş +25 yıl hizmet Kısmi emeklilik: 61 yaş +15 yıl	58/ 60 yaş + 9000 gün, Veya 61/63 yaş +5400 gün 2036 yılından itibaren yaş hadleri her yıl bir yaş artırılmak suretiyle 2048'de 65 yaş olarak uygulanacaktır. NOT:SSK'lılar için 9000 gün şartı 7100 günden başlayacak ve 2027 yılında 9000 gün olarak uygulanacaktır. 5400 gün şartı ise 4600 günden başlayacak ve 2016 yılında 5400 gün olarak uygulanacaktır.

Aynı yardımlar primlendirilen kazançlar dışında tutuldu.

YAŞLILIK AYLIĞI KAPSAMININ GENİŞLETİLMESİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Kanunla Bağ-Kur sigortalıları ile kamu görevlilerinden ilk defa Kanun yürürlük tarihinden sonra çalışmaya başlayanlara;

- İlk defa çalışmaya başladığı tarihte malul sayılanlar,
- Çalışma gücü kayıp oranı % 40-49 ve % 50-59 arasında olanlar için yaş koşulu aranmaksızın belirli sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayıları esas alınmak,
- Maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışanlar,
- Erken yaşlanmış olduğu tespit edilenlere ise, Kanunda öngörülen prim ödeme gün sayısının yanında 55 yaşını doldurmuş olmaları şartıyla,

yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olan SSK'lılardan;

- İlk işe girdiği tarihte malul olan,
- Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanan,
- Maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışan,

sigortalıların aylığa hak kazanma koşulları açısından mevcut hakları aynen korundu.

YENİ AYLIK HESAPLAMA SİSTEMİ

5510 sayılı Kanunla getirilen düzenlemede; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetler için öngörülen aylıklar;

AYLIK = Ortalama Aylık Kazanç x Aylık Bağlama Oranı Formülü ile hesaplanacaktır.

Yaşlılık sigortasında, hizmet akdiyle çalışanlar açısından 2000 yılından sonra çalışmaya başlayanlar için öngörülen yaş hadleri 5510 sayılı Kanunla da korundu.

Ortalama aylık kazanç; sigortalıların prime esas kazançlarının emeklilik yılına güncelleme katsayısı ile taşınan değerlerinin prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunan kazançlarının aylık tutarı,

Aylık bağlama oranı ise, toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 oranında hesaplanır.

Yeni düzenlemeyle;

- Sigortalıların primlendirilen kazançlarının kapsamının genişletilmesi,
- Kanunla kayıtdışı istihdamın önlenmesine yönelik getirilen düzenlemelerle, çalışma süresindeki prime esas kazançlardaki kayıpların önlenmesi,
- Sigortalıların sistemde daha uzun süre kalması,

Suretiyle hizmet süreleri, kazançları ve aylık bağlama oranları artacağından, bağlanan aylıkların azalması söz konusu olmayacaktır.

Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanların aylıklarının hesaplanmasında;

Kamu görevlilerinin aylıkları 5434 sayılı Kanun hükümlerine,

SSK ve Bağ-Kur sigortalıları için Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen hizmetleri için halen uygulanmakta olan güncellenen kazançları ve aylık bağlama oranları üzerinden, Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen hizmetleri için ise yeni güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları üzerinden karma sisteme göre hesaplanacaktır.

AYLIKLARDA ALT SINIR UYGULAMASI

Malullük ve Ölüm aylıkları

Getirilen yeni aylık bağlama sisteminde, malullük ve ölüm aylıklarında talep ve

Gerek yaş hadlerinde gerekse prim ödeme gün sayısında mevcut duruma göre uzun bir süreyi kapsayan geçiş süreci öngörüldü.

ölüm tarihi itibarıyla bağlanacak aylıkların talep ve ölüm yılından bir önceki yılın Aralık ayında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olamayacağı öngörüldü.

Ayrıca, malullük ve ölüm aylıklarının 9000 gün üzerinden hesaplanarak aylık bağlama oranının belirlenmesi de öngörüldü.

Yaşlılık aylıkları

Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için bağlanacak aylıkların, sigortalının mevcut çalışmalarının asgari kazanç üzerinden hesaplanan ortalama aylık kazançlarının % 35'inden az olamayacağı düzenlendi.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK

Türkiye'de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından 18 yaşını dolduran ve talepte bulunanlar, isteğe bağlı sigortalı olabilecektir.

Yeni düzenleme ile SSK'da aranan 1080 gün prim ödeme şartı ile Emekli Sandığı'nda aranan 10 yıllık hizmet süresi şartları kaldırıldı. Bu yönüyle isteğe bağlı sigortalı olma şartları kolaylaştırıldı.

Diğer taraftan, 30 günden az süreli işlerde çalışanlara eksik sürelerini isteğe bağlı sigortalı olarak tamamlama imkanı sağlandığı gibi, bunların genel sağlık sigortası primi ödemek suretiyle sağlık hizmetlerinden yararlandırılmaları imkanı da getirildi.

BORÇLANMALAR

SSK ve Bağ-Kur Sigortalıları Yönünden

Mevcut durumda, SSK'da askerlik ile grev ve lokavtta geçen süreler, Bağ-Kur'da askerlik süreleri borçlanılabilmekte iken, yeni düzenleme ile bunlara ilaveten;

Erken yaşlanmış olduğu tespit edilenlere ise, Kanunda öngörülen prim ödeme gün sayısının yanında 55 yaşını doldurmuş olmaları şartıyla, yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

- Ücretsiz doğum ya da analık izni süreleri,
- Sigortalı olmaksızın doktora öğrenimi veya tıpta uzmanlık için yurt içinde veya yurt dışında geçirdikleri normal doktora veya uzmanlık öğrenim süreleri,
- Sigortalı olmaksızın avukatlık stajını yapanların normal staj süreleri,
- Sigortalyken herhangi bir suçtan tutuklanan veya gözaltına alınanlardan bu suçtan dolayı beraat edenlerin tutuklulukta veya gözaltında geçen süreleri,
- Hekimlerin fahri asistanlıkta geçen süreleri borçlanılabilecektir.

Sigortalılar asgari ve azami günlük kazanç arasında olmak kaydıyla, borçlanma tutarlarını kendileri belirleyebileceklerdir.

Kamu Görevlileri Yönünden

Kanunda, yukarıda sayılan tüm borçlanmalara ilaveten;

- Polis Akademisi ile fakülte ve yüksekokullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyanlar veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler, bu okullarda geçen başarılı eğitim süreleri,
- Üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin bu okullarda geçen başarılı öğretim süreleri için borçlanma imkanı getirildi.

Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulaması

Fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işler; ağır, riskli ve sağlığa zararlı olup, çalışanları fiziki, ruhi ve fizyolojik bakımdan olumsuz yönde etkileyen ve bu işlerde çalışanların diğer alanlarda çalışan insanlara göre daha fazla yıpranmalarına neden olan ve ömürlerini kısaltan işlerdir.

Getirilen yeni aylık bağlama sisteminde, malullük ve ölüm aylıklarında talep ve ölüm tarihi itibarıyla bağlanacak aylıkların talep ve ölüm yılından bir önceki yılın Aralık ayında ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olamayacağı öngörüldü.

Sosyal güvenlik uygulamasında fiili hizmet süresi zammı; ağır, yıpratıcı ve zehirleyici işlerde çalışan sigortalıların sigortalılık sürelerine farazi bir yıpranma süresi eklenmek suretiyle diğer işlerde çalışan sigortalılara göre daha erken emekli olmalarına imkan veren bir düzenlemedir.

Fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işler belirlenirken; AB ve gelişmiş ülke uygulamaları doğrultusunda iş sağlığı, iş güvenliği ve teknolojik gelişmeler incelenerek, işyerlerinde her türlü tedbir alınmasına rağmen yaptıkları işler dolayısıyla çalışanlarının yaşam beklentisi ülke ortalamasının altında kalan iş kolları için uygulama yeniden düzenlendi.

Fiili hizmet süresi zamlarının emeklilikte değerlendirilmesi

Fiili hizmet süresi zammı, kamu görevlileri ile hizmet akdi ile çalışan sigortalıların;

- Prim ödeme gün sayılarına ilave edilmekte,
- Emeklilik yaş hadlerinden üç yılı geçmemek üzere bu sürelerin yarısı indirilmektedir.

Yaş hadlerinden indirim yapılabilmesi için yer altındaki işlerde en az 1800 gün, diğerlerinde ise 3600 gün çalışılması gerekmektedir.

Mevcut sigortalıların mülga kanunlara göre hak ettikleri fiili hizmet süresi zammı hakları saklıdır.

Kamu görevlilerinin itibari hizmet süresi hakları da mevcut haliyle korundu.

Yeni düzenleme ile SSK'da aranan 1080 gün prim ödeme şartı ile Emekli Sandığı'nda aranan 10 yıllık hizmet süresi şartları kaldırılmıştır. Bu yönüyle isteğe bağlı sigortalı olma şartları kolaylaştırıldı.

SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ (SGDP) UYGULAMASI

İlk defa sigortalı olanlar için SGDP uygulaması

5510 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra çalışmaya başlayıp yaşlılık aylığı bağlananların yeniden hizmet akdiyle, kamu görevlisi veya kendi nam ve hesabına çalışmaları halinde aylıkları kesilecektir.

Ancak, tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere, kendi nam ve hesabına yeniden çalışmaya başlayanların SGDP'ne tabi olmak istemeleri halinde, yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecek, bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilecektir.

Kesilecek olan tutar, kendi nam ve hesabına çalışan sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olmayacaktır.

Mevcut sigortalılarda SGDP uygulaması

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler, mevcut uygulamada olduğu gibi tercihleri doğrultusunda aylıkları kesilmeksizin SGDP'ne tabi tutulacaklardır.

Bunların prime esas kazançları üzerinden % 31 ile % 36,5 oranında SGDP kesilecektir.

Tarımsal faaliyette bulunanlar hariç olmak üzere, kendi nam ve hesabına yeniden çalışmaya başlayanların SGDP'ne tabi olmak istemeleri halinde, yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilecek, bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilecektir.

SGDP oranı, Kanunun yürürlüğe girdiği yılda % 12 ve takibeden her yıl % 1 oranında artırılmak suretiyle azami % 15 olarak uygulanacaktır.

Üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin bu okullarda geçen başarıları için borçlanma imkanı getirildi.

GEÇİCİ İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ KAPSAMI VE MİKTARLARI

Geçici iş göremezlik ödeneği, Kanunda belirlenen hallerde, sigortalının geçici olarak iş göremez duruma düştüğü süredeki gelir kayıplarını telafi etmek amacıyla Kurumca ödenen ödenektir.

Yürürlükteki Sistem

- Hizmet akdi ile çalışanlara; ayakta tedavi süresince günlük kazancının 2/3'ü; yatarak tedavi süresince günlük kazancının 1/2'si oranında geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.
- Bağımsız çalışanlara iş göremediği süre içinde herhangi bir ödenek verilmemektedir.
- Kamu görevlilerinin iş göremedikleri süre içerisinde aylıkları ödenmeye devam edilmektedir.

Yeni Düzenlemeyle;

- SSK sigortalılarında mevcut uygulama devam ettirilmiştir.
- Bağ-Kur sigortalılarına iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle yatarak tedavi gördüğü sürede günlük kazancının 1/2'si, analık halinde ise doğum öncesi ve sonrası süreler için günlük kazancının 2/3'ü tutarında geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi imkanı getirildi.
- Kamu görevlilerine iş göremedikleri sürece aylıkları ödenecektir.

Hükümetimiz her türlü siyasi kaygının dışında ülke gerçekleri ve gereksinimlerini göz önünde bulundurmak suretiyle, problemleri teşhis ve çözümsüz hale gelmeden önce önlem almak iradesini ortaya koyarak ve gelecek nesillere karşı sorumluluk anlayışıyla bu düzenlemeyi yaptı.

Mevcut sigortalıların mülga kanunlara göre hak ettikleri fiili hizmet süresi zammı hakları korundu.

Kamu görevlilerinin itibari hizmet süresi hakları da mevcut haliyle korundu.

MUVAZAALI OLARAK BOŞANANLAR

Kamuoyunda rahatsızlık uyandıran, ihbar ve şikayetlere konu olmasına rağmen, mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde herhangi bir işlem yapılamayan ve sırf Kurumdan gelir veya aylık almak amacıyla eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş ve çocukların, yeni düzenleme ile bağlanmış olan gelir ve aylıklarının kesilmesi öngörüldü.

TOPTAN ÖDEME TUTARLARININ BELİRLENMESİ

Mevcut uygulamada toptan ödeme tutarı belirlenirken; Kuruma bildirilen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri herhangi bir güncellemeye tabi tutulmaksızın alındığı tutar üzerinden ödenmekte iken;

Yeni düzenleme ile ilk defa bu primlerin talep tarihine kadar geçen yılların güncelleme katsayısı ile güncellenmiş tutarı üzerinden ödenmesi imkanı getirildi.

KAYIT DIŞI İSTİHDAMIN ÖNLENMESİ

- Kamu idareleri ile bankalara, belirlenencek işlemlerde Kuruma elektronik ortamda, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etme ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirme yükümlülüğü getirildi.
- Ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi hususunda Kanunda ve ilgili kanunlarda düzenlemeler yapılmak suretiyle kayıt dışılığın önlenmesi amaçlandı.
- Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya 4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli çalışan sigortalılara eksik kalan sürelerini isteğe bağlı sigortalı olmak suretiyle tamamlama imkanı getirildi.

Mevcut çalışan sigortalılardan yaşlılık aylığı alanlar veya bağlanacak olanların Kanunun yürürlük tarihinden sonra hizmet akdiyle çalışmaları halinde, tercihleri doğrultusunda aylıkları kesilmeksizin SGDP'ne tabi çalışabileceklerdir.

- Hizmet borçlanmalarının kapsamı genişletilerek daha önce borçlanma imkanı bulunmayan dönem ve kişilere borçlanma imkanı getirildi. Bu suretle kayıt dışı istihdamın kısmen de olsa önlenmesi sağlandı.
- Yeni düzenlemeyle Kuruma bankalardan, döner sermayeli kuruluşlardan ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden ve kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge isteme hakkı sağlandı. Ayrıca kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara belirlenecek işlemlerde sigortalılık sorgulaması yapma yükümlülüğü getirildi.

VII. GENEL SAĞLIK SİGORTASI YÖNÜNDEN GETİRİLEN DÜZENLEMELER

Anayasa'nın 56 ncı maddesinde, "Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir" hükmü yer almaktadır.

5510 sayılı Kanunla getirilen düzenleme ile Anayasamızda ifadesini bulan sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması, erişimin kolaylaştırılması, herkesin sağlık hizmetlerinden eşit şekilde yararlandırılması ve sürdürülebilir bir sağlık sistemi kurulması amaçlandı.

Mevcut düzenlemelerde, sağlık hizmetlerinden yararlanmak için farklı koşullar aranırken, yeni düzenleme ile bu farklılıkların ortadan kaldırılarak sağlık hizmetlerinde de norm ve standart birliği sağlandı.

5510 sayılı Kanunla genel sağlık sigortasına ilişkin olarak;

- Tüm vatandaşların sağlık güvencesi kapsamına alınması,
- Kapsama alınan kişilerin, aynı sağlık hizmetlerinden eşit şekilde yararlandırılması, farklı uygulamalara son verilmesi,
- Çağdaş sağlık anlayışı benimsenerek, kişilerin hasta olduktan sonraki

Ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi hususunda Kanunda ve ilgili kanunlarda düzenlemeler yapılmak suretiyle kayıt dışılığın önlenmesi amaçlandı.

tedavilerine ait bedellerin ödenmesinin yanında, hasta olmalarını önlemeye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinin kapsama alınması,

- İlk defa 18 yaş altı çocukların, anne veya babalarının genel sağlık sigortalısı olarak tescil edilmesine ve 30 günlük genel sağlık sigortası primi ödenmiş olmasına bakılmaksızın sağlık hizmetlerinden yararlandırılmaları,
- Sağlık Bakanlığınca sağlık hizmeti olarak kabul edilmeyen hizmetler ile estetik amaçlı hizmetler dışındaki tüm sağlık hizmetlerinin sağlık teminat paketi içinde yer alması,
- Ülkemizdeki sağlık hizmetleri bedellerinin, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de yer aldığı komisyon marifetiyle belirlenmesi ve farklı fiyat uygulamalarına son verilmesi öngörüldü.

GENEL SAĞLIK SIGORTASI KAPSAMI

Genel sağlık sigortası düzenlemeleri ile ülke sınırları içerisindeki tüm vatandaşlar sağlık güvencesine kavuşturulmaktadır. Getirilen düzenleme ile halen sağlık hizmetlerinden yararlananlara ilave olarak;

- İsteğe bağlı sigortalılar,
- 18 yaşına kadar çocuklar,
- Vatansızlar ve sığınmacılar,
- Türkiye’de ikamet eden ve kendi ülkesinde sigortalı olmayan yabancı ülke vatandaşları kapsama alındı.

18 yaşından küçük çocuklar, anne ya da babaları tescil edilmese veya prim ödeme ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmeseler dahi sağlık yardımlarından yararlandırılacaklardır.

Yeni düzenleme ile tüm vatandaşların sağlık güvencesi kapsamına alınması sağlandı.

18 yaşından küçük çocuklar, anne ya da babaları tescil edilmese veya prim ödeme ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmeseler dahi sağlık yardımlarından yararlandırılacaklar.

GENEL SAĞLIK SİGORTASI (GSS) PRİMLERİ

“Aile içinde kişi başı geliri asgari ücretin üçte birinden az olması” nedeniyle genel sağlık sigortası primini ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın primleri devlet tarafından karşılanacak.

Mevcut uygulamada yeşil kart verilmesindeki gelir sınırında net asgari ücret baz alınırken, yeni düzenlemede brüt asgari ücret esas alındı.

Aile içindeki kişi başına düşen aylık geliri;

- Brüt asgari ücretin üçte biri ile asgari ücret arasında olanlar, brüt asgari ücretin üçte birinin % 12’si (24,34 YTL),
- Brüt asgari ücret ile brüt asgari ücretin iki katı arasında olanlar, brüt asgari ücretin %12’si (73,01 YTL),
- Brüt asgari ücretin iki katından fazla olanlar, brüt asgari ücretin iki katının %12’si (146,02 YTL),

tutarındaki primlerini kendileri ödeyecekler.

GSS'DEN YARARLANMA ŞARTLARI

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için mevcut uygulamada SSK’da 90 gün, Bağ-Kur’da 240 gün hastalık sigortasından prim ödeme şartı, yeni düzenlemede 30 gün olarak belirlendi.

GSS'DEN VERİLECEK HİZMETLER

Yapılan düzenleme ile tüm nüfusu kapsayan sağlık sigortası sisteminin hayata geçirilmesi, sağlıkta temel teminat paketi ile kapsamlı bir sağlık yardımı hizmeti verilmesi imkanı sağlandı.

ÖDENEN GSS PRİMLERİ İLE ALINAN HİZMETİN İLİŞKİSİ

Sağlık hizmetlerinden yararlanmada tüm vatandaşlar eşit haklara sahip kılınıp, ödedikleri primlerin miktarı veya primlerinin devlet tarafından karşılanması ile bunlara sunulan sağlık hizmetlerinin niteliği arasında irtibat kurulamayacağı öngörüldü.

SAĞLIK HİZMET BEDELLERİNİN TESPİTİ

Sağlık hizmet bedellerinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcilerinden oluşan Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenmesi öngörüldü.

GSS'DE KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ

İlk defa koruyucu sağlık hizmetleri kapsama alınmakta ve bu hizmetlerin bedelleri karşılanarak, hastalıkların tedavisi yerine hastalanmalarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

KATILIM PAYI ALINACAK HİZMETLER

Mevcut uygulamaya paralel olarak;

- Ayaktan tedavilerde hekim ve diş hekimi muayenesi,
 - Ortez, protez, iyileştirme araç ve gereçleri,
 - Ayakta tedavide sağlanan ilaçlardan,
- katılım payı alınması öngörüldü.

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için mevcut uygulamada SSK'da 90 gün, Bağ-Kur'da 240 gün hastalık sigortasından prim ödeme şartı, yeni düzenlemede 30 gün olarak belirlendi.

İlk defa koruyucu sağlık hizmetleri kapsama alınmakta ve bu hizmetlerin bedelleri karşılanarak, hastalıkların tedavisi yerine hastalanmaların önlenmesi amaçlanmakta.

KATILIM PAYI ALINMAYACAK HİZMETLER VE KİŞİLER

- İş kazası ile meslek hastalığı halleri,
 - Askerî tatbikat ve manevralarda sağlanan sağlık hizmetleri,
 - Afet hali nedeniyle sağlanan sağlık hizmetleri,
 - Aile hekimi muayeneleri,
 - Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri,
 - Kronik hastalıklar ile hayati önemi haiz protez ve ortezler,
 - Kontrol muayeneleri,
 - Organ, doku ve kök hücre naklinde,
- katılım payı alınmayacaktır.

Ayrıca, vazife malullüğü aylığı alanlar, İstiklal Madalyası verilmiş bulunanlar ve şeref aylığı alanlar ile bunların eşleri, vatani hizmet tertibinden aylık alanlar, nakdi tazminat aylığı alanlar, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümlerine göre koruma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz faydalanan kişiler ve harp malullüğü aylığı alanlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aylık alanlardan da katılım payı alınmayacaktır.

KATILIM PAYLARINDA ÜST SINIR

Katılım payı üst sınırları yeniden düzenlendi.

- 506 sayılı Kanun kapsamındaki aktif sigortalı ile bakmakla yükümlü olduğu eş, çocuk, ana ve babası için asgari ücretin 1,5 katı, emekliler için asgari ücret tutarında,
- Çalışan Bağ-Kurlularda birinci gelir basamağının 1,5 katı, emeklilerde %65 iken, Kanunla bu oran asgari ücretin %75'i olarak belirlendi.

SAĞLIK HİZMETLERİNİN SAĞLANMASI

Sağlık hizmetleri Sosyal Güvenlik Kurumu ile sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılacak sözleşmeler yoluyla sağlanacaktır.

SİGORTALILARIN BAŞVURACAKLARI SAĞLIK KURUMLARI

Sigortalılar sözleşmeli kamu ve özel sağlık hizmeti sunucularından istediklerine müracaat edebileceklerdir.

YURTDIŞINDA TEDAVİDEN YARARLANMA

Düzenlemeyle;

- Türkiye’de tedavisinin yapılamadığı tespit edilen kişilerin ayırım yapılmaksızın yurtdışına tedaviye gönderilmesine,
- Ülkemizde yapılamayan tetkiklerin yurt dışında yaptırılmasına imkan sağlandı.

SÖZLEŞMELİ SAĞLIK KURULUŞLARINDAN HİZMET ALINMASI

Sigortalılar esas itibarıyla herhangi bir ücret ödemediği sözleşmeli sağlık kuruluşlarından yararlanabileceklerdir.

Ancak;

- Kamu sağlık kuruluşları standart hizmetler dışında kalan otelcilik hizmeti ve öğretim üyesi ücreti için ilave ücret alabileceklerdir.
- Sözleşmeli özel sağlık kuruluşları ise belirlenen sınır dahilinde ilave ücret alabileceklerdir.

Sağlık hizmetleri Sosyal Güvenlik Kurumu ile sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılacak sözleşmeler yoluyla sağlanacak.

SÖZLEŞMESİZ SAĞLIK KURULUŞLARINDAN YARARLANMA

Acil hallerde sözleşmesiz sağlık kuruluşlarına yapılan müracaatlarda, tedavi bedelleri Kurumca karşılanacak, bu durumda, sözleşmeli ve sözleşmesiz sağlık kuruluşları ilave ücret alamayacaklardır.

SÖZLEŞMELİ SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARINA SAĞLIK HİZMETİ BEDELLERİNİN ÖDENMESİ

Sözleşmeli sağlık kuruluşlarına sağlık hizmeti bedellerinin Kurumca ödenme süresi, fatura bedellerinin %70-85'i için 45 gün olarak belirlenmiştir. Ayrıca, faturaların kontrollerinin 90 gün içinde tamamlanması öngörülerek sağlık hizmetlerinin sunumunda herhangi bir kesinti yaşanmaması sağlandı.

YOL GİDERİ GÜNDELİK VE REFAKATÇİ GİDERLERİ

Sigortalının ikamet yeri dışına sevki halinde; yol parası, zaruri masraf ve refakatçi giderleri Kurumca ödenecektir. Bu uygulama, Bağ-Kur ve yeşil kartlılar için yeni bir düzenlemedir.

Sigortalının ikamet yeri dışına sevki halinde; yol parası, zaruri masraf ve refakatçi giderleri Kurumca ödenecektir. Bu uygulama, Bağ-Kur ve yeşil kartlılar için yeni bir düzenlemedir.

REFORMUN BAĞ-KUR'LULARA BAZI GETİRİLERİ

KONU	MEVCUT DURUM	GETİRİLEN YENİLİK
Basamak Sistemi	-1 ila 24 arası - 2 yılda bir yükselir - Gelir artmasa da prim artar	- Beyan usulü - Beyan, asgari ücretten az olamaz - "Ne kadar gelir, o kadar prim"
Prim Oranları	- % 20 sağlık, % 20 uzun vade, Toplam: % 40	- % 33,5
Sağlıktan Yararlanma (Staj Süresi)	- 240 gün prim ödenmiş olması gerekir	- 30 gün prim yeterli
Sağlıktan Yararlanma (prim borcu)	- 1 gün dahi borç varsa sağlıktan yararlanılamıyor	- 30 gün borcu olanlar sağlıktan yararlanacak - Acil haller ve iş kazalarında prim borcu şartı aranmayacak
18 Yaşından Küçük Çocukların Sağlıktan Yararlanması	- Bağ-Kurlunun borcu varsa, çocuk sağlıktan yararlanamaz	- 18 yaş altı vatandaşlar GSS'den şartsız yararlanacak
Emzirme Ödeneği	Düzenleme Yok	- Bağ-Kurlulara ve emeklilerine asgari ücretin 1/3'ü oranında (203 YTL)
Cenaze Yardımı	235 YTL	- Asgari Ücret
Aylık Bağlama Oranı	- İlk 10 yıl: % 3,5, - Sonraki 15 yıl: % 2 - 25 yıldan sonraki her yıl: %1,5	- Her yıl için % 2 - 25 yıldan sonra avantaj - Daha fazla emekli maaşı

Geçici İş Göremezlik Ödeneği	Düzenleme Yok	- İş Kazası, meslek hastalığı ile analık durumlarında - Yatarak tedavi süresince - Prime esas günlük kazancın yarısı
Evlenme ödeneği	Düzenleme Yok	- Dul ve yetim aylığının 1 yıllık tutarı kadar
Sosyal Güvenlik Destek Primi	- % 10	- Kanunun yürürlük tarihinde % 12, her yıl artarak % 15'e ulaşacak
Tarım Bağ-Kurlularının durumu	En alt basamaktan prim kesiliyordu. Prim oranı % 40.	- Asgari ücretin günlük miktarının 15 katından az geliri olanlar sigortalılık kapsamından çıkarılıyor. - Bu oran her yıl 1 puan artırılabacak

REFORMUN SSK'LILARA BAZI GETİRİLERİ

KONU	MEVCUT DURUM	GETİRİLEN YENİLİK
Aylık Bağlama Oranı	<ul style="list-style-type: none"> - İlk 10 yıl: % 3,5 - Sonraki 15 yıl: % 2 - 25 Yıldan sonraki her yıl: % 1,5 	<ul style="list-style-type: none"> - Her yıl için % 2 - 25 yıldan sonra avantaj - Daha fazla emekli maaşı
Emzirme Ödeneği	<ul style="list-style-type: none"> - Bir defalık 50 YTL 	<ul style="list-style-type: none"> - Çalışanlara ve emeklilere asgari ücretin 1/3'ü oranında (203 YTL)
Cenaze Yardımı	247.43 YTL	- Asgari Ücret
Sağlıktan Yararlanma (Staj Süresi)	<ul style="list-style-type: none"> - Kendileri için 90, bakmakla yükümlü oldukları kişiler için 120 gün prim ödeme günü gerekir 	<ul style="list-style-type: none"> - 30 gün prim ödeme günü yeterli
Sosyal Güvenlik Anlaşmamız Olmayan Ülkelere Götürülen İşçiler	<ul style="list-style-type: none"> - Topluluk sigortasıyla işverence veya isteğe bağlı prim ödeyerek işçinin kendisince uzun vadeli sigortadan yararlanır - Uzun vade sigorta primlerini işveren ödüyor - Kendisi ve yakınları sağlıktan yararlanamıyor 	<ul style="list-style-type: none"> - Kısa Vadeli Sigorta primlerini iş veren ödeyecek - Uzun vade sigorta primleri isteğe bağlı (işçi kendisi öder) - Kendisi ve yakınları sağlıktan yararlanacak

